

Дзвоник

№ 204

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 17 рік видання, квітень, 2024 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 204, 2024 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Міхаєла Гербіл,

Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * переклади румунських класиків
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

Дзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Віра ВОРСКЛО

Великдень

Зайчик соняшний ускочив,
Нашу Оленьку лоскоче.

Каже-будить: «Уставай,
І Великдень зустрічай!

Уставай і не барися,
На Великдень подивися.

Вже проснулись трави й квіти,
І пташки і гарні діти.

Уставай мерщій, будь ласка,
На столі стоїть вже паска.

Писанки там різнобарвні,
Пиріжки рум'яні, гарні».

Теплий вітерець пробіг:
Вже розтав і лід і сніг...

Сяє сонечко з небес:
Радуйтеся: Христос воскрес!

Квітка глянула на світ,
О, яка ясна блакить!

Пташка недалечко десь їй співа:
Христос воскрес!

Розспівалися струмки,
Розпустилися бруньки.

І радіє люд увесь:
Вже весна!

Христос воскрес!

Тетяна ЧОРНОВІЛ

Квітень

Удосвіта Весна вставала,
Все шила Квітневі сорочку:
Зробила сонячну торочку,
Найкращі квіти вишивала.

Ще здавна сказано в народі,
Що Квітня Веснонька квітчає.
Та він того не помічає –
Щось сіє, садить на городі.

Бо сам надумав (та чи зможе)
Рік днем весняним годувати.
Чи встигне все позасівати?
Хіба що Травень допоможе.

Спинився враз, замилювався
На подаровану обнову,
Вдягнув сорочку празникову
І таки справді завітчався.

Ігор КАЛИНЕЦЬ

Писанки

Виводить мама дивним писачком
по білому яйці воскові взори.
Мандрує писанка по мисочках
із цибулиним золотим узваром,
з настоями на травах і корі,
на веснянім і на осіннім зіллі –
і писанка оранжево горить
у філіграннім сплеті ліній.
То вже вона, як дивовижний світ,
то вже дзвенить, як згусток сонця,
бувають буйно квіти у росі,
олені бродять в березневім соці.
І стилізовані сплітаються сади

у маєві густих обрамлень,
мереживом найтоншим мерехтить
геометричний космацький орнамент.
І я поплив у світ дитячих мрій
на білі колискові оболоні...
Котились писанками ізгори
ясні сонця у мамині долоні.

Олекса СТЕФАНОВИЧ

На Великдень

На Великдень діл і вись
Сонце злотом заливає,
На Великдень сонце грає –
Блись-блись!

На свята усім святам,
На яєчко на червоне,
На дзвіницях усі дзвони –
Бам-бам!

І так любо для діток
Позбігатися гуртами
І на сонці крашанками –
Цок-цок!

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

Я квітую

– Я квітую, – каже квітень, –
Квітом луків і гаїв.
Листя зграйками на вітах
Жде-чекає солов'їв.

– Я квітую! – квітень каже, –
Весно-сестро, пам'ятай,
Що довік бажання наше –
Прикрашати рідний край.

Наталка ЛОГВИН

Екскурсія до Музею «Писанки»

Учителька Наталія Борисівна радісно зайшла до класу і розпочала свій урок:

– Діти, ви знаєте, що наближаються Великодні свята. Усі ми будемо готуватися до цих свят: прибирати на вулиці, наводити лад у своїх оселях, обкопувати та білити дерева, розписувати писанки, робити крашанки. А чи знає хтось із вас, чому на Великдень люди розписують писанки? – запитала вона учнів.

Усі діти притихли, а Сашко, нахиливши голову, пробубнів:

– Бо так красиво...

– Так, це справді гарно, – відповіла учителька. – А ще писанка – це символ зародження життя, продовження роду, весняного пробудження природи, сонця, тепла і вічності. А саме слово «писанка» означає – писати, тобто прикрашати яєчко, бо воно завжди було оберегом у домі. Люди вірили, що писанка здатна притягувати добрі сили, а лихі – відганяти. Із давніх давен люди займалися розписом яєць на свято. І ви також будете це робити разом зі своїми мамами чи бабусями. Я думаю, що кожний із вас старатиметься зробити найкращу писанку.

– Та-а-к, – сказала Настя. – Проте ми не знаємо, які ж вони бувають насправді.

– О, так ми можемо організувати екскурсію до Музею «Писанки»! – з ентузіазмом відповіла вчителька. – Він знаходиться недалеко від нашого селища – у чудовому мальовничому історичному карпатському місті Коломия. Адже там зібрано більше десяти тисяч експонатів крашанок і писанок.

– Ого! – вигукнула Даринка.

– Так, діти, це дуже велика колекція, – сказала Наталія Борисівна. – І коли ми там побуваємо, то ви самі все побачите і почуєте від екскурсовода цікаві розповіді. Пропоную поїхати туди завтра, – завершила учителька.

– Давайте, давайте! – радісно закричала дівтора.

Наступного ранку діти сіли у шкільний автобус і вирушили в подорож. Погода додала настрою: був весняний погожий день, яскраво світило сонечко, весело цвірінькали горобці. Дівтора не зогледілась, як автобус зупинився біля величезного, розмальованого у різні кольори яйця.

– А де ж музей? – здивовано запитав Мілан.

– А ось це він і є, – відповіла учителька.

– Такий незвичайний... – здивовано сказала Нора і додала: – А як ми туди зайдемо?

– Не хвилюйтесь, діти, – сказала учителька, – зараз до нас прийде екскурсовод Катя і все вам покаже.

Коли діти з екскурсоводом зайшли всередину великого музею-яйця, усі зачаровано притихли, побачивши величезну кількість різнобарвних писанок.

– Ого, скільки їх тут назбирали! – сказав Сашко.

– Так, діти, їх тут справді багато, – підтвердила Катя. – Цей музей було створено 24 роки тому. Тут є понад дванадцять тисяч експонатів. Усі вони зібрані з різних куточків України. А ще тут є писанки з інших країн світу. А он на тому стенді, біля вікна, зібрані писанки, які у свій час розписували дуже відомі люди – художники, поети, письменники, артисти, вчені. А найбільша писанка у світі – це наш музей, її висота сягає 13 метрів, а діаметр – 10 метрів. Колись це був один єдиний у світі музей писанки.

Гордість наповнила дитячі груди. А очі засяяли радістю від почутого.

Далі екскурсовод Катя продовжила:

– Огляньтесь навколо і ви побачите, що центральна зала збудована у формі яйця і пофарбована у червоний колір, як святкове Великодне яйце. Придивіться уважно ось на цей стенд. Тут є писанки, прикрашені кольоровим папером, а ось ці – манною крупою, а ті – кольоровою тканиною, а он ті

чудернацькі яйця прикрашені пером. А ще тут є дряпанки і крашанки. І кожний розпис і колір має своє значення, – додала вона, дивлячись на зацікавлені дитячі личка. – Ось погляньте, перед вами червоні писанки. Це символ Воскресіння, небесного вогню. Яйця цього кольору оберігають від негараздів і від усього поганого.

Світлина
з Музею «Писанки»

Екскурсовод повела групу дітей далі:

– А ось тут лежать зелені крашанки. Як ви думаєте, щоб це значило? – запитала вона в дітей.

– Це колір трави, – вигукнула Настя.

– Ні, це колір нашої верби, – висловив свою думку Сашко.

– Так, діти, зелений колір підказує нам, що природа пробуджується, починається нове життя, – пояснила Катя.

– А он та коричнева писанка, про що вона вам підказує? – запитала у дітей учителька.

– Коричнева писанка – це, напевно, земля, – відповіла Нора.

– А мені цей колір нагадує стовбур нашої вишні, – сказала Даринка.

– Вірно, діти, цей колір поєднується із землею та її родючою силою.

– А як ви думаєте, що символізує блакитна писанка? – запитала екскурсовод.

– Це повітря, – відразу ж відповів Мілан.

– Ні, це вода, – сказала Нора.

– А я думаю, що це небо, – заперечила Настя.

– Ні, це Всесвіт, – впевнено виголосив Сашко.

– Дійсно, діти, цей колір дуже багатознач-

ний і тому усі ваші відповіді вірні! – усміхнулася Катя.

– Отже, ми з'ясували значення деяких кольорів на писанках, – підсумувала вчителька.

– А тепер уважно погляньте на ось ці писанки, – вела далі екскурсовод, – і ви побачите намальовані на них хрестики, хвилячки,

ромбики, квадратики, кружечки, сонечка, які теж мають своє значення. Наприклад, подивіться, що намальовано ось на цій писанці?

– Сонце! – вигукнув Мілан.

– Так, діти. Сонце – це світло і нове життя, – сказала Катя.

– А ось на цій писанці намальований хрест. Що б це значило? – сумно запитав Сашко.

– Хрест на писанці символізує чотири пори року – зима, весна, літо, осінь, або чотири сторони світу – схід, захід, північ і південь, – пояснила Катя.

– А що значать ось ці крапочки по колу писанки і якісь грабельки? – запитала Настя.

– Це символізує хмарку з дрібним дощиком, – відповіла учителька.

– А ця хвиляста лінія, така собі кривулька, теж щось означає? – запитала Даринка.

– Так, дітки, це знак води, бо вода – головна у житті людини, – пояснила екскурсовод.

А щоб кожен із дітей зміг роздивитися те, що його цікавило, вчителька запропонувала:

– А тепер самостійно роздивіться усі експонати і прочитайте, звідки та чи інша писанка, хто її написав і як вона потрапила до музею.

Перед від'їздом діти подякували екскурсоводу за цікавий огляд музею, а Катя на прощання додала:

– Перед Великоднем ви вдома будете розписувати писанки. Постарайтеся зробити це якнайкраще і тоді, можливо, якась із ваших писанок теж потрапить до нашого музею!

Людмила ДОРОШ

В очікуванні зубної феї

Історія VI. У якій усі домашні дізнаються про відвідини феї.

Наступного ранку Софійка проспала допізна. Коли вона прокинулася і розплющила оченята, Данилка в кімнаті вже не було. До неї долинали апетитні аромати з кухні – бабуся готувала на сніданок млинці.

«Як добре, що сьогодні субота!» – подумала дівчинка, ліниво потягуючись і позіхаючи. І раптом, як ужалена, вона підскочила: а як там зуб?!

Вона підняла подушку і... о Боже! – зуба там не було! Натомість на його місці лежала новенька п'ятдесятилейова банкнота.

«Це ж подарунок, про який мені розповідала мама! – згадала дівчинка. – Як доречно, так я скоро назбираю гроші на нові ролики!» – вона радісно схопила гроші і засунула у свою свинку-скарбничку.

Від захвату Софійка ще й запищала, та так пронизливо, що перелякала і маму, і бабусю, які швидко прибігли в кімнату. А за ними, звичайно ж, і Данилко.

– Що сталося? – засапано спитали мама з бабусею.

– Зуб! – це все, що змогла видавити із себе щаслива дівчинка. – Його забрала...

– Миша?! – зробив великі очі Данилко. – То ти побачила мишу і злякалася? А яка вона, велика? А як вона несла твого зуба, у роті чи в лапках? – хлопчик і собі розхвилювався нівроку.

– Та ні! – засміялася Софійка. – Зуба забрала фея! Я прокинулася, коли вона прилітала вночі за зубом і ми з нею трішки поспілкувалися, – гордо додала щаслива

дівчинка, уважно стежачи за реакцією: чи повірили її словам?

– От за сніданком і розкажеш усім нам, – запропонувала мама і повела дітей до кухні, де бабуся знімала зі сковорідки останнього млинця.

Мама поставила на стіл декілька банок варення, порозливала у склянки холодного молока і всі взялися за теплі запашні млинці.

– А ти сьогодні чималенько поспала, – сказав тато. – Мабуть, тобі приснилося щось надзвичайно гарне? – поцікавився він у Софійки.

– А от і не приснилося, у мене дійсно були гості, вірніше гостя – зубна фея! – збуджена Софійка почала розповідати їм про те, як прокинулася від рожевого світла і побачила фею, як вони розмовляли одна з одною, навіть не відкривши рота, за допомогою думок.

А ще Софійка повідомила їм не менш важливу для неї річ: фея забрала зуба і залишила під подушкою п'ятдесят леїв!

Дівчинка розповідала все це, переводячи погляд від одного до іншого, і бачила, що її уважно слухають, особливо Данилко.

– А ще фея сказала, що ви мені не повірите...

– Ми тобі віримо! – майже одночасно мовили дорослі.

Софійка зраділа. Вона почувала себе дорослою, відчувала підтримку, відчувала, що її сприймають всерйоз.

– То ти вже на один крок ближче до своєї мрії – суперкрутих роликів? – підморгнув їй дідусь.

(Далі буде)

Ліна КОСТЕНКО

Веселий дощ

Дощ полив, і день такий полив'яний.
Все блищить, і люди як нові.
Лиш дідок старесенький, кропив'яний
блискавки визбирує в траві.

Струшується сад, як парасолька.
Мокрі ниви і порожній шлях...
Ген корів розсипана квасолька
доганяє хмари у полях.

Вербові сережки

Біля яру, біля стежки
одягла верба сережки.
Головою хилитала,
потихесеньку питала:

– Де ота біленька хатка,
що гарнесенькі дівчатка?
Хай би вибігли до стежки.
Подарую їм сережки.

Польові дзвіночки

Піднімає джміль фіранку.
Каже: – Доброго вам ранку!
Як вам, бджілко, ночувалось?
Чи дощу не почувалось?

Виглядає бджілка з хатки:
– У дзвіночку добре спатки.
Цей дзвіночок – як намет.
Тільки дощ – як кулемет.

Бузиновий цар

У садочку-зеленочку
ходить вишня у віночку.
Хтось їй грає на дуду,
подивлюся я піду.

Баба каже: – Не ходи!
Темні поночі сади.
Там, де вітер шарудить,
бузиновий цар сидить.

Брови в нього волохаті,
сиві косми пелехаті.
Очі різні, брови грізні,
кігті в нього як залізні,
руки в нього хапуни –
так і схопить з бузини!

Я кажу їй: – Бабо, ні!
Очі в нього не страшні.
На пеньочку, як на троні,
він сидить собі в короні.
Грає в дудку-джоломію,
я заграв би, та не вмію.

А навколо ходять в танці
квіти – всі його підданці.
Є оркестри духові,
равлик-павлик у траві.

Є у нього для настрашки
славне воїнство – мурашки.

Три царівни бузинові
мають кожна по обнові.

Невсипущі павуки
тчуть серпанки і шовки.

На царевій опанчі
зорі світяться вночі.
Він сидить у бузині,
усміхається мені!

Анна ОВЧАРУК,
10 років

Повелителі усього живого

Розділ 12

Палац та дракони

Королева пташок та дракони дісталися території Ланамі.

– Єлизавето, ти йдеш шукати з нами Завойовувича у в'язниці, але пообіцяй, що не будеш використовувати проти нас те, що довідаєшся під час цих пошуків! – звернулися дракони до пташки після того, як опинилися на місці.

– Обіцяю. Я й не думала розвідувати. Навіщо мені це? – відповіла королева і вони полетіли до великої системи об'єднаних в'язниць, яку побудували за наказом Ланамі. Лише зла королева знає абсолютно все, що там відбувається.

Згряя драконів разом з Єлизаветою підлетіла просто до цілої купи охоронців.

– Дозвіл? Пароль? – запитали ті.

– Аліраумірара уірар ріурвра реур! – сказав дракон із блискучою срібною лускою, очима, мов два палаючих вогники, рогами, наче з діамантів, шипами загостреними, мов колючки, та блискучими й гострими, як лезо найгострішого меча, кігтями.

– Проходьте, – відповів золотистий дракон, натиснувши на певну плитку, через що почав працювати досить складний механізм, над яким дракони працювали 6 місяців, у той час як пташкам знадобилося б не більше місяця. Та ось двері нарешті відчинилися і попереду постала найчорніша темрява, яка може бути лише в найстрашніших снах, у найтемніших ночах.

Дивна група шукачів зайшла в тунель, який відкрився перед ними. Навіть драко-

нам тут не затишно, хоча деякі з них нічні.

– Десь тут має бути палиця, яку підпалюють, і тільки тоді можна щось побачити, – повідомив той самий срібний дракон (його звуть Сріблоний, він головний воєвода Завойовувича... Принамні був).

– Ось вона! – і він підпалив той смолоскип.

Нарешті Єлизавета та дракони змогли розглянути велику темницю Жамінійю.

А тим часом... Давайте дізнаємося, що сталося з Воїнодобра. Поки Єлизавета та інші призупинилися і розглядаються, ми перенесемося на 500 веріметрів* та дізнаємося, що Воїнодобра спокійно летить шляхом, який йому вказують Світлоптахи.

«Я вже трохи зголоднів та втомився... Думаю, варто знайти їжу та відпочити, і, можливо, ще порозмовляти зі Святокоролем», – думав собі він. Ластівка помітив кущ із ягодами, назви яких він не знав, але з точнісінько таким самим виглядом і запахом, як і ті, які йому давала мама зовсім нещодавно. Птах сів і з'їв кілька ягід, доки не наситився, відразу відчувши приплив сил.

«Викличу Святокороля. У мене знову багато сил, але я хотів би дізнатися, куди лечу», – розмірковував ластівка. Він промовив заклинання, написане в книжці, і знову опинився в тому місці, де недавно отримав ім'я.

– Воїнедобра, я знаю, що ти хочеш. Знай, ти летиш на територію Ланамі. Потім ти все дізнаєшся сам. А зараз краще не витрачай дорогоцінного часу, йди своїм шляхом, – сказав найдавніший зі Світлоптахів.

– Дякую...

І Ластівка полетів із такою шаленою

швидкістю, що долав аж 10 веріметрів за хвилину.

А ми знову повернемося до Єлизавети.

Вона оглядала той жахливий тунель: де-не-де були червоні, сині, зелені або срібні страхіття-охоронці.

– Будьте обережні! У цій в'язниці багато смертельних пасток! Звичайно, якщо знати, як лікуватися від отрути, яка використовується в деяких з них, то є шанси... – Сріблоній не закінчив речення й замовк, почувши стогін іншого дракона.

– Срірала бравія мавія... – сумно прокричав той звіддалік.

– Срібліно?! Срібліно! – кинувся Сріблоній вперед на звук. – Срібліно! Я з тобою, синку! – вигукнув він до тьмяно-срібного

дракона, в якого частина крил була зелена – відмерла. Цей в'язень уже був сліпим, бо він довго не бачив світла, а також йому потрапила в очі крапля отрути.

«Вжухххх!» – у когось із них полетіла стріла, але в кого – не зрозуміло, бо та потрапила в гілляку з вогнем. Отрута стала роз'їдати палицю. Раптом вогонь погас...

Виходу назад не було.

Адже тепер вони не могли бачити місце, на яке треба натиснути або подряпати кігтем, щоб двері назовню відчинилися. Тому наша пошуково-рятувальна команда мала йти до іншого виходу, про який знали лише деякі і могли вийти також далеко не всі.

– О, ні... Тепер ми самі у пастці... Сподіваюся, ми справді знайдемо Завойовувича і вибиремося звідси живі! – вигукнув крізь

зуби Сріблоній, дивлячись на Єлизавету. Потім обернувся до Срібліно.

– Мені казали, що ти... що ти пішов до древніх драконів і ніколи не повернешся... Виходить, все, що казала Ланамі – це брехня... Біленону, ти тут? Тут настільки темно, що я нічого не бачу.

– Так, я тут, – відповів якийсь яскравий дракон.

– Ти можеш урятувати Срібліно, будь ласка? Ти ж знаєш усі секрети отрути цієї в'язниці, – майже без надії благав батько.

– Дракона, на котрого вплинула отрута такого виду, як у цій в'язниці, може остаточно врятувати лише сонце. Крім того, потрібно підтримати життя ураженого, щоб він вижив до моменту зустрічі з прямим промінням,

якщо це неможливо зробити відразу. Якщо він вогняний дракон, то потрібно подихати на нього трохи вогнем, якщо льодяний – то льодом, і так далі, залежно від виду, – відповів яскравий.

– Він – лаво-срібний дракон. Отже, йому потрібна срібна лусочка, розпечена лавою? – запитав срібний.

– Я думаю, що так, якщо ввімкнути логіку,

Сріблоній. Я хоч і не знаю нюансів лікування драконів, але в мене є срібна каблучка, яку вам віддам, якщо це може допомогти Срібліну, – відгукнулася Єлизавета і простягла прикрасу.

ПРИМІТКИ:

**Веріметр – одиниця вимірювання відстані, дорівнює 1200 метрів.

(Далі буде)

Малюнок авторки

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди Журавлика

(Продовження з попереднього числа)

І вони полетіли.

– Отут, – сказав Чик Чирикчинський, сідаючи на бильце балкона дев'ятого поверху якогось будинку. Журавлик опустився поряд. Посеред балкона на табуреті стояла клітка, накрита чорною шматою. Балконні двері були відчинені. Було видно, що у кімнаті за столом сидять і п'ють чай чоловік і жінка, обоє дебели, з товстими шиями, мокрими від поту.

Скачучи по бильцю балкона, Чик Чирикчинський наблизився до клітки і тихенько спитав:

– Гей, хто там у клітці, озовися!
– Я, – почулося з-за чорної шматини.
– Ціві-Тівік? – з надією спитав журавлик. – Чижик? Ні. Щиглик я. Пілі-Піть.

Голос у щиглика був жалібний, сумний. І хоч журавлик розчарувався, що це не Ціві-Тівік, йому стало жаль щиглика.

– Знаєш, давай випустимо його на волю, – шепнув журавлик Чикю Чирикчинському. – Щось мені його хазяї не подобаються.

– Давай! – підхопив горобець.

– Слухай, Пілі-Піть, ти на волю хочеш? – тихо спитав журавлик.

– Що?! На волю? Авжеж! Хочу! Ще й як хочу! Ночей не сплю, рідний ліс перед очима стоїть, – мало не заплакав щиглик.

– Тоді ми тебе випустимо, – сказав журавлик, знайшов під чорною шматою дверцята, одімкнув їх своїм міцним дзьобом. Пілі-Піть вилетів з клітки. І одразу радісно заспівав:

*Пілі-піть!
Пілі-піть!
Отенер
Можна жити!
І співають
І літають
Куди хочеш!
Урра!..*

Чоловік і жінка почули пісню і повернули голови до балкона.

– Ану піди глянь, що там таке? – басом сказала жінка.

Чоловік підвівся і посунув на балкон. Пілі-Піть, Чик Чирикчинський і журавлик не стали чекати, знялися й полетіли.

– Ой! Щиглик з клітки вилетів! Ой, лишенько! Три карбованці моїх полетіло! Ох! Ох! Ой-ойо-йой! – розпачливо гукав їм навздогін товстий чоловік.

– Спасибі вам, друзі! – подякував Пілі-Піть. – Ніколи вам цього не забуду.

– Гляди ж, більше у пастку не потрапляй, – порадив йому Чик Чирикчинський.

– Та вже ж дивитимусь, – сказав на прощання Пілі-Піть і подався у рідний ліс.

А Чик Чирикчинський і журавлик полетіли далі шукати

чижика. У наступній клітці на п'ятому поверсі старого будинку з великими, наче вітрини, вікнами, теж Ціві-Тівіка не було. Там був снігур Ф'ю-Ф'ю. Снігура вони теж випустили, бо і той страждав від неволі.

До глибокої ночі літали Чик Чирикчинський і журавлик по місту, але Ціві-Тівіка так і не знайшли.

(Далі буде)

●●● Славетні українці ●●●

Ліна Костенко

З Ольгою Сенишин

Ім'я цієї української поетеси, письменниці, перекладачки, громадської діячки та дисидентки входить до переліку імен найвідоміших жінок давньої та сучасної України. Вона є автором понад 15 поетичних збірок, 2 романів у віршах і роману в прозі. Ліну Костенко називають «королевою поезії», «совітстю нації» та «живою класикинею», а її роль для української літератури важко переоцінити. Вона не має соцмереж і не веде блогів, але її продовжують цитувати та захоплюватися нею. Письменниця не боялася влади та відкрито говорила всю правду про неї як за радянських часів, так і в часи незалежності. Усе своє життя вона залишалася вірна своїм словам: *«Я вибрала долю собі сама, і що зі мною не станеться, – у мене жодних претензій нема до Долі – моєї обраниці»*.

Народилася Ліна Василівна Костенко 19 березня 1930 року в селищі Ржищів, що на Київщині, у родині вчителів. Батько поетеси самотужки опанував 12 мов і викладав у місцевій школі ледь не всі предмети. У 1936 р. його як «ворога народу» засудили на 10 років концтаборів. У дитинстві Ліна побачила не тільки сталінські репресії, а й Голодомор та Другу світову війну, що сформувало її характер та погляди. На відмінно закінчивши школу, дівчина вступила спочатку в Київський педагогічний інститут, а потім продовжила навчання в Московському літературному інституті. Друкуватися вона почала в 16 років, а по закінченню навчання вже мала 3 поетичні збірки.

Літературознавці і критики пророкували їй велике майбутнє. Та чергові збірки було заборонено до друку радянською цензурою через політичну позицію авторки. Відтоді ім'я Ліни Костенко зникло на 15 років. Увесь цей час поетеса писала «в шухляду». Вірші Ліни Костенко стали ходити в самвидаві – переписані від руки. Її часом публікували журнали в Чехословаччині, газети в Польщі. Повернутися до українських читачів Костенко змогла лише 1977 року, коли опублікували її чергову збірку віршів. У 1979 році за спеціальною постановою вийшов у світ її історичний роман у віршах «Маруся Чурай». Наклад у 8 тисяч розійшовся за кілька днів, так само, як і повторне 100-тисячне перевидання через 3 роки. У 1981 році

цю драму було поставлено на сцені і вистава перетворилася на відкритий бунт, бо глядачі, попри нагляд КГБ, півгодини не відпускали артистів зі сцени. У 1987 році «Маруся Чурай» і збірка «Неповторність» були удостоєні Шевченківської премії. У 2010 році вийшов перший прозовий роман письменниці «Записки українського самашедшого», який отримав нечувану популярність серед читачів і став лідером продажу серед українських книжок. На сьогодні твори Костенко перекладено 9 мовами, а сама вона займалася перекладами з чеської і польської.

Ліна Костенко стала однією з ключових фігур покоління українських шістдесятників. Вона приходила на суди до дисидентів, брала участь у протестах проти введення радянських військ у Чехословаччину, після аварії на Чорнобилі відвідувала зону відчуження та брала участь в експедиціях туди. Повернулася до публічного простору на деякий час лише в період Помаранчевої революції. У 2000 році президент Л. Кучма нагородив Ліну Костенко орденом Ярослава Мудрого V ступеня, а інший президент В. Ющенко надав звання Героя України. Але поетеса відмовлялася від цих нагород, коментуючи: *«Політичної біжутерії не ношу»*. Ця фраза, як і багато інших, стала крилатою.

Ще в 1967 році кандидатуру поетеси поряд з іншими висували на отримання Нобелівської премії, а в 2015 році ім'ям «Ліна Костенко» названа одна з малих планет Сонячної системи. Ліна Костенко є почесною професоркою Національного університету «Києво-Могилянська академія», а також почесною докторкою Львівського та Чернівецького національних університетів. У 2022 році її нагородили Орденом Почесного легіону Франції, який вона присвятила українським військовим. Вона зізналася, що вибухи на початку нової російсько-української війни її не налякали: *«Перший місяць я стежила за кожним кроком і нюансом цієї війни. А потім узяла себе в руки й почала писати, писати, і все. А інші люди кожен у своїй професії робить своє»*. 94-річна поетеса продовжує надихати українців своїм прикладом, своєю працею, готуючи і в цей нелегкий час до друку нові збірки віршів та прози.

Тематична картка «Квітець»

1. Прочитайте уважно вірш:

У квітні квітує квітуча Весна,
Квіти виповнюють весну
До дна.
У квітні квітують нарциси,
Тюльпани,
У квітні цвітуть всякі квіти
Весняні.
У квітні квітують і Місяць,
І зорі,
Квітець вкрив цвітом поля
Неозорі,
Квітець всю землю
Зачарував...

Автор: М. Трохим

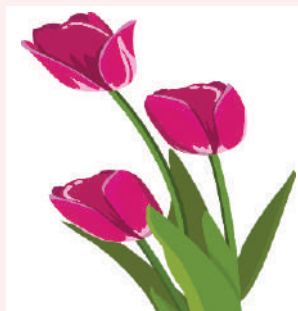
2. Визначте та впишіть ключове слово із цього вірша:

К ○ ○ ○ ○ ○

3. Випишіть слова, які мають спільний корінь

○ ○ ○ ○ ○ Б
○ ○ ○ ○ ○ Є
○ ○ ○ ○ ○ И

4. Випишіть назви квітів, згаданих у вірші:

○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○

5. Складіть словосполучення, дописавши

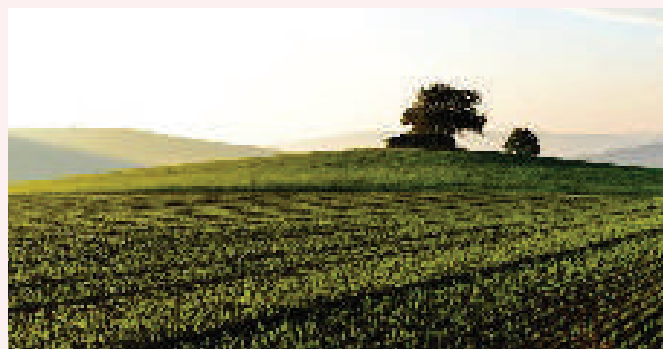
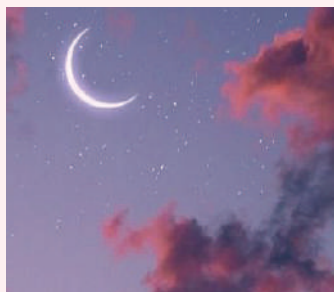
до дієслова слова з вірша, які відповідають на запитання «Хто? Що?»

Квітує ○ ○ ○ ○ ○;
Квітують ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○;
Цвітуть ○ ○ ○ ○ ○;
Вкрив ○ ○ ○ ○ ○.

6. Впишіть ознаки поданих іменників із вірша, які відповідають на запитання «Яка? Які?»

Весна К ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○;
Квіти В ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○;
Поля Н ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○.

7. Випишіть із вірша іменники чоловічого, жіночого та середнього роду:

Один

Одна

Одне

_____.

8. Викресліть зайве слово із кожного рядка:

** Зачарував, вкрив, цвітуть, квітує, квітуча.

** Квіти, нарциси, місяць, поля, неозорі.

9. Складіть речення із поданих слів:

** березня, прийшов, до, гості, квітеня, у.

10. Розгляньте нижчеподане зображення і опишіть його.

** Випишіть іменники, які ви використали при описі малюнка:

** Випишіть прикметники, які ви використали при описі малюнка:

** Напишіть речення із кожним іменником:

11. Гра «Закінчи речення»: допишіть слово, яке логічно закінчує кожен рядок.

З-за хмар вийшло золоте...

Подув теплий, весняний...

На деревах з'явилися...

Із вирію прилетіли...

У лісі появилися перші...

Рубрику підготувала Анка Майданюк Штюбіану

Великодні повір'я

✂ Хороша прикмета на Великдень почути зозулю – це віщує поповнення в сімействі, а молодим дівчатам – швидке заміжжя.

✂ Свято вірять у чудодійну силу шкаралупи свячених яєць: шкаралупу від яєць чи писанок тримають на палицях на городі, щоб не заводилися в землі черв'яки; коли садять часник, то шкаралупи прикріплюють на двох встромлених у землю палицях, сподіваючись, що часник буде круглий, як яйце.

✂ Мама захищали своїх дітей таким чином: починаючи з Великодня і тиждень потому малюкам натщесерце давали спочатку шматочок освяченої паски і лише тільки потім годували іншою їжею.

✂ Якщо хтось хоче навчитися якогось ремесла, повинен на перший день Пасхи йти до церкви, і коли священник вперше скаже: «Христос воскрес!», то тихо відповісти: якщо хоче навчитися шити – «голка в руках»; майструвати – «сокира в руках»; і т. д.

✂ Якщо дитина народилася в пасхальну неділю, то вона неодмінно стане відомою, знаменитою людиною. А той, хто народився на пасхальному тижні, буде мати міцне здоров'я.

Аделя ГРИГОРУК

Гарна пташка

Гарна пташка у садку
Все співа: – Ку-ку! Ку-ку!
Довгих літ усім бажає,
Але влітку замовкає.
Як у полі зріє колос,
То втрачає пташка голос.
Мить задумалася Юля
І сказала :
– Це – ... (зозуля).

Грім

Надійшла весна квітуча,
Зеленіють верби, кручі,
Соловейко в гущині
Нам витьохкує пісні.
Враз схмарніло небо чисте,
Вітер рве на вишнях листя,
Щось гуркоче в вишині.
Чи вчувається мені?
Я спитала в дітвори:
– Хто це свариться згори,
Там, у небі голубім?
– Це весняний перший ... (грім).

Хто мій друг?

Ми зустрілись серед кладки.
Дуже квапивсь він до хатки,
Ніс додому п'ять грушок
Для маленьких діточок.
– Добрий день! – я привіталась
І чемненько запитала,
Чи не дасть він голочок
Вишивати рушничок.

Він подумав хвилю-другу:
– Не шкода мені для друга
Ні грушок, ні голочок.
– Як він зветься?
– ... (Іжачок).

Равлик

Цінує він затишок
Понад усе
І завше на спині
Хатинку несе.
Мандрує у гори,
У поле чи ліс –
Бачиш, він знову
Хатинку поніс.
Не треба боятись
Дощу, ані спеки.
Захоче сховатись –
А дім й недалеко.
Ворота на клямці –
Не впустять чужинця.
Прокинеться вранці:
Як любо в хатинці!
Ану ж бо відгадаєм!
... Думає Павлик.
– То хто у хатинці?
– Звичайно, це ... (равлик).

Мисливець за жабами

Цей великий сильний птах
Мостить гнізда на стовпах,
Ще – на клунях і стодолах,
Не гніздиться він у горах.
По болотах бродить, в лузі,
Ловить жаб, гадюк в окрузі,
Видно всім його здалека:
Чорно-білий птах – ... (лелека).

Вивчаємо англійську

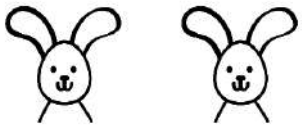
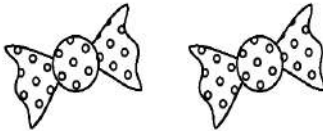
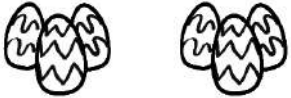
З Іриною Савіною

1. Прочитай цей весняний великодній вірш. Перевір значення незнайомих слів за допомогою словника і вивчи їх українською.

"Happy Easter..May the renewal of life
At Easter bring new
Blessings of love, hope,
Peace, good health &
Happiness to you and
Your loved ones..
Embrace the renewal of life."
—Babz

3.Прочитай речення та виконай вказівки. Переклади українською невідомі слова .

Color the right basket. 	Color the left rabbit.
Color the left candy. 	Color the eggs on the right.
Color the jellybeans on the right. 	Color the left chick.

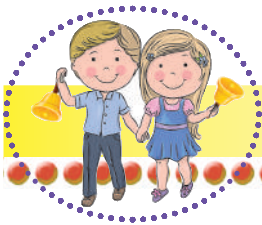
2. Подивись на малюнки та напиши слова, поставивши літери у правильній послідовності.

 sketab _____	 hickc _____
 werlofs _____	 gesg _____
 nuynb _____	 balm _____
 daync _____	 kucd _____

4. Напиши, чому ти любиш Великдень.

I like Easter because

Зроби своїми руками

Декоративне яйце

З Людмилою Дорош

Сьогодні пропонуємо вам зробити декоративне великоднє яйце, яким можна прикрасити гілочки верби, використати як елемент декору для великодніх віночків та знайти ще багато інших застосувань.

Матеріали: кольоровий папір (для квіточок, якими будемо прикрашати яйце)

або вже готові квіточки, діркопробивач у вигляді квітки, пінопластове яйце, шпильки для рукоділля із шапочкою у вигляді маленької намистинки, неширока стрічка.

1. Почнемо із підготовки квітів. Для цього за допомогою діркопробивача зробіть досить багато квітів бажаного кольору. Тут ви можете проявити свою уяву і зробити, за своїм уподобанням, як одноколірні прикраси-квіти для яйця, так і різноколіорові, як це зробили ми.

2. Тепер, міцно тримаючи яйце в одній руці, починайте накладати на нього по черзі квіточки. Поклавши квітку на бажане місце, проколюйте її посередині шпилькою, поки на поверхні квітки не залишиться лише намистинка. У нашому зразку ми прикріпили посередині яйця жовтоколірні квіти.

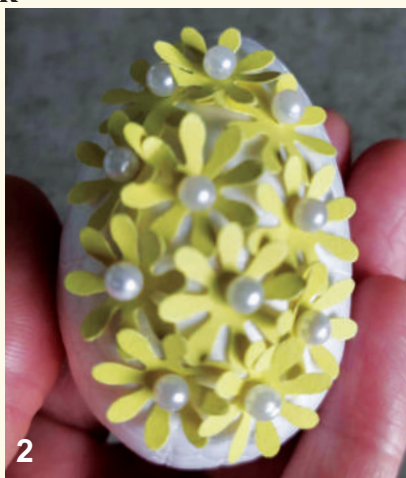
3. Коли закінчили із жовтими квітами, починайте прикріплювати фіолетові. На-

кладіть стільки фіолетових квітів, щоб із протилежного боку яйця залишилося місце для такої ж кількості жовтих квітів, як і в другому пункті.

4. Заповніть вільне місце з протилежного боку яйця жовтими квітами. Тепер наше яйце повністю прикрашене

жовтими та фіолетовими квітами. Для підсилення контрасту ми додали ще й декілька білих квітів, як це показано на малюнку.

5. Відріжте шматочок стрічки і, приклавши її до вершечка яйця, закріпіть паперовою квіточкою зі шпилькою. *Яйце готове!*

Весняні котики

Пожвавлено

Слова М. Ясакової, музика О. Янушкевич

В F7

Куплет 1: Сі-рі - сі - рі ко - ти - ки, сі - рі, на - че дим, по - сі - да - ли
Куплет 2: Пах-нуть, пах-нуть ко - ти - ки теп-лим ві-тер-цем, пах-нуть, пах-нуть

В D7 Gm

Куплет 1: ко - ти - ки у ря - док о-дин. Роз - пу - ши - лись ко - ти - ки,
Куплет 2: ко - ти - ки ніж - ним де-рев-цем. Пе - сти - ло їх со - неч - ко,

F B E♭ B

Куплет 1: вже їм не до сну, зу-стрі-ча-ють ко - ти - ки
Куплет 2: ві-тер лос-ко - тав. І стру-мо - чок дзвін - ко їм

C7 F7 F B

Куплет 1: мо - ло - ду вес-ну. **Приспів:** Ко - ти - ки, ко - ти - ки,
Куплет 2: пі-сень - ку спі - вав. E♭ B E♭ B F7

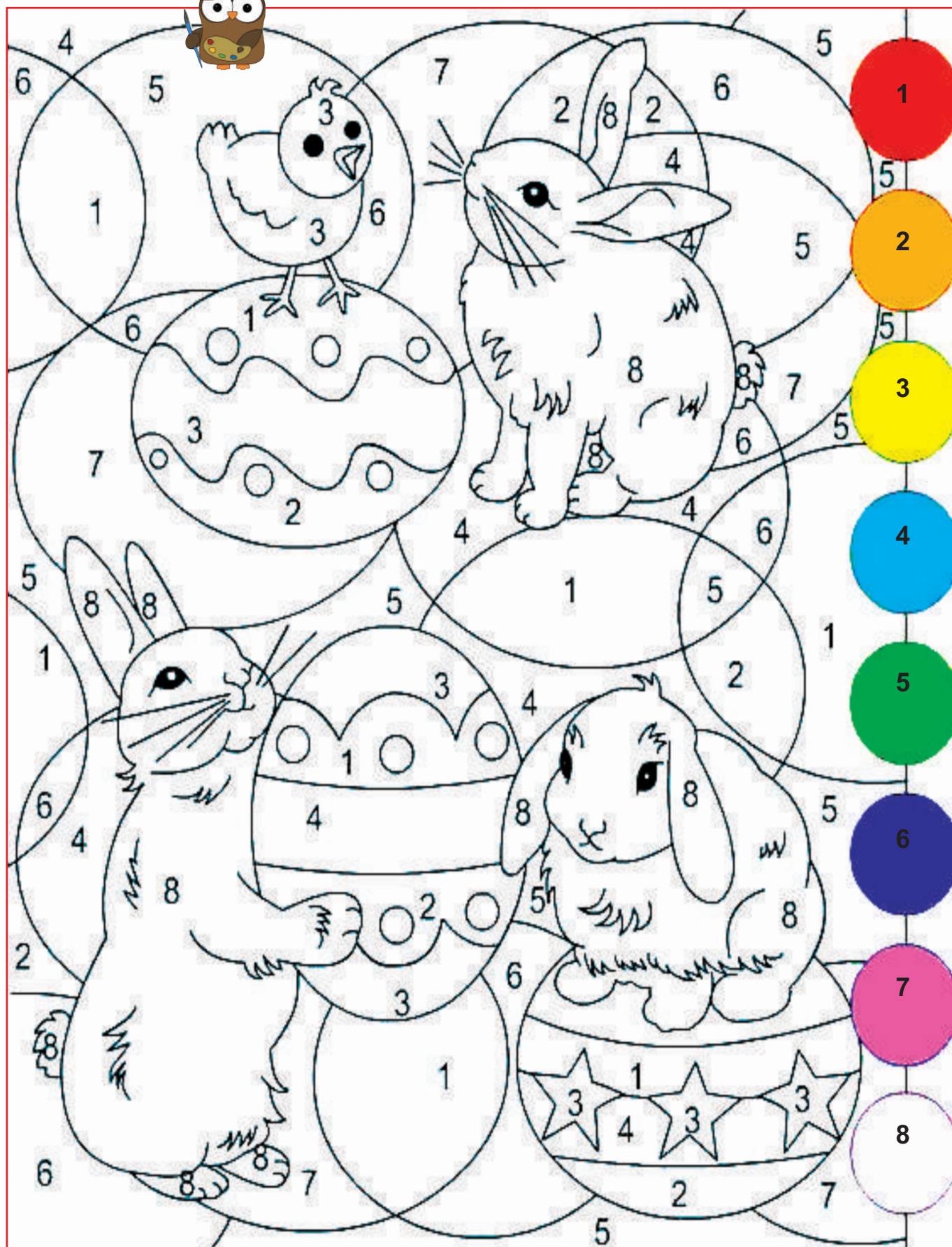
хто вас так наз-вав? Мо-же, ми-лі ко-ти-ки, ви ска-за-ли:

В D7 Gm F

«Няв»? Мо-же, ми - лі ко - ти - ки, ви ска - за - ли:

В E♭ B F7 B

«Мур»? То при-знай-тесь, ко - ти - ки, хто ко-ли це чув?

Білий тиждень

Сторінка народознавства з Ольгою Сенишин

Із давніх часів Великдень – глибоко шановане свято. Люди заздалегідь готувалися до світлого Воскресіння, а особливо в останній тиждень перед святом. У народі його називають Страсна неділя або седмиця, Білий або Чистий тиждень. Кожен день цього тижня в українців присвячується певним турботам і насичений звичаями та обрядами.

ПОНЕДІЛОК. Цього дня починається підготовка оселі до свята. Чоловіки займаються дрібним ремонтом, жінки – прибиранням, фарбуванням, вичищенням. Подекуди мати з доньками «очищали водою» хату. Ще до сходу сонця вони починали білити стелю, стіни, піч, змащували жовтою глиною долівку (підлогу), а червоною – обводили навколо. Також мили вікна, двері, стіл, лави, мисник, сволоки, одвірки. Після обіду йшли на город, аби до Чистого четверга посіяти все насіння і впорядкувати грядки.

ВІВТОРОК. У цей день українські господині прали – все до останньої ганчірки мусило бути відбілено золою, попране, висушене й покачане (попрасоване). Якщо хороша погода, то виносять на вулицю постіль, покривала тощо. Тоді ж традиційно вибирають скатертину на святковий стіл та рушник, із яким підуть до церкви на Великодню службу, починають купувати продукти до свята. Господарі працювали на городі та у полі. А коли був час, то готували сухі дрова «під паску». У деяких регіонах господині відбирали яйця для фарбування. Дівчата починали писати писанки. А якщо не було в родині дівчат, то писала сама господиня.

СЕРЕДА. Зазвичай у цей день потрібно завершити прибирати хату та прикрасити її до Паски. Обов'язково потрібно закінчити садіння в городі, а також підготувати святковий одяг для всієї родини. Чоловіки та хлопці закінчували працю в полі, а потім заходилися наводити лад на подвір'ї та в усіх куточках господи, прибирати стайні, кошари та хліви. Вони ж виносили все сміття з хати та подвір'я. Увечері жінки починали розчиняти тісто для пасок та інших обрядових виробів. У деяких регіонах тільки тепер купували яйця для крашанок та писанок, підготовляли знаряддя для їх розмальовування та натуральні барвники.

ЧЕТВЕР є найважливішим днем цього тижня і називається «Чистим». На цей день припадає найбільше обрядів, дійств та прикмет. Традиційно цей день починають до сходу сонця купанням із молитвою. Саме цього дня проводять генеральне прибирання, печуть паски, фарбують яйця. У Чистий четвер також готували сіль на великодній стіл. Увечері люди йшли до церкви. На цю вечірню літургію господар із господинею раніше готували свічки – трійцю. Повертаючись із церкви, «страсну» свічку намагалися запаленою донести додому. Такі свічки вважали сильним оберегом. Існує також повір'я, що на Чистий четвер Бог відпускає на землю душі праведників, аби вони могли відсвяткувати «Мертвецький Великдень». Кажуть, їх можна побачити вночі у церкві, коли вони славлять Воскресіння Христове.

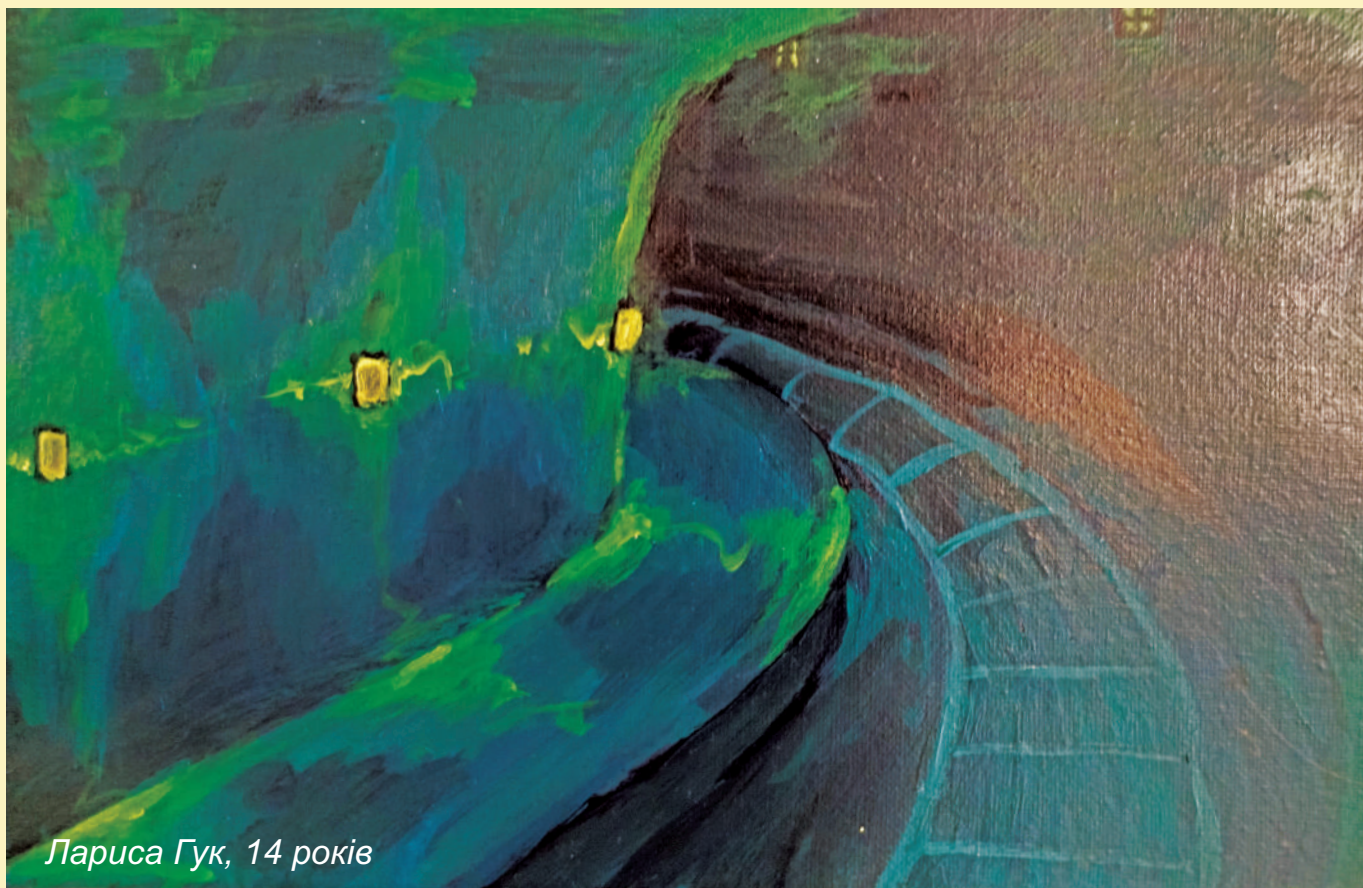
П'ЯТНИЦЯ називається «Страсною». Господиня могла в цей день лише випікати білі паски та готувати до Великодня. Господар продовжував наводити лад у господарстві, у пасіці та садку. Обід у цей день пісний, навіть риби їсти не можна. Здебільшого обходяться городиною: капустою, картоплею, огірками. Під вечір усі йшли до церкви «на Плащаницю» – тканину, в яку було загорнуте тіло Ісуса після зняття з хреста. Після повернення додому вже не можна було шити, білити, прати. Великий гріх рубати дрова або що-небудь тесати сокирою. У хаті говорили тихо, не можна було сваритися, комусь докоряти, співати та грати музику.

СУБОТА називається «Світлою» або «Тихою». Господині в цей день пекли чорні паски (паляниці), запікали писанки, пекли мясо, а також фарбували крашанки. Яєць фарбували 13 (12 апостолів та Ісус) і найбільше має бути червоних. Якщо в четвер не вдалися жовті паски, то їх повторно випікали в суботу. Укладали все для освячення у великодній кошик. Увечері запалювали лампадку та свічку в хаті. Спати дорослим у цю ніч не можна було. Молодь увечері йшла до церкви на урочисту Літургію. Обов'язково потрібно роздати милостиню усім, хто цього потребує з тих, кого ви зустрінете на своєму шляху. У кінці служби оголошують благу звістку: «Христос воскрес – Воістину воскрес!». Тільки тоді починається Великдень.

Виставка дитячих робіт «Війна очима дітей»

Олексій Гук, 11 років

Лариса Гук, 14 років